

Obowiązek ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych czasowo wycofanych z ruchu

Odnosząc się do zagadnienia obowiązku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC) posiadaczy pojazdów mechanicznych czasowo wycofanych z ruchu przekazujemy poniższe wyjaśnienia, które mają na celu w przystępny sposób ukazać w/w problematykę.

W wyniku nowelizacji ustawy prawo o ruchu drogowym (Dz.U z 2004 Nr 92 poz.884) w dyspozycji art. 78a z dniem 1 stycznia 2005 r. wprowadzona została nowa instytucja - czasowego wycofania pojazdu z ruchu.

Czasowe wycofanie pojazdu z ruchu dotyczy wyłącznie określonych kategorii pojazdów tj.

- samochodów ciężarowych i przyczep o dopuszczalnej masie całkowitej od 3,5t;
- ciągników samochodowych;
- pojazdów specjalnych;
- autobusów.

Do wydania decyzji w tym zakresie uprawniony jest właściwy starosta na wniosek zainteresowanego podmiotu. Właściciel pojazdu czasowo wycofywanego z ruchu zobowiązany jest uiścić opłatę, złożyć w starostwie do depozytu dowód rejestracyjny pojazdu i tablice rejestracyjne a także odpowiednio zabezpieczyć pojazd. Pojazd może być czasowo wycofany z ruchu na okres od 2 do 6 miesięcy. Okres ten może być jednorazowo przedłużony, jednak łączny okres wycofania pojazdu z ruchu nie może przekraczać 9 miesięcy w roku.

Na tle wprowadzonej instytucji pojawiło się zagadnienie istnienia obowiązku ubezpieczenia OC pojazdów czasowo wycofanych z ruchu.

Odnosząc się do niniejszej problematyki po przeprowadzeniu konsultacji m.in. z przedstawicielami Ministerstwa Finansów i Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego słuszne wydaje się przyjęcie następującego stanowisko w sprawie.

W ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia OC związany jest zasadniczo z rejestracją pojazdu. Dyspozycja art. 29 ust. 1 pkt. 1 ustawy, która będzie miała zastosowanie do kategorii pojazdów wymienionych w art. 78a prawa o ruchu drogowym wskazuje, iż posiadacz pojazdu mechanicznego obowiązany jest zawrzeć umowę ubezpieczenia OC najpóźniej w dniu rejestracji pojazdu, z wyjątkiem pojazdów historycznych. Rozwiązanie umowy ubezpieczenia oc na podstawie art. 33 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych następuje m.in. wskutek wyrejestrowania pojazdu, którego przypadki reguluje art. 79 ust. 1 ustawy prawo o ruchu drogowym. Wprowadzona instytucja czasowego wycofania pojazdu z ruchu nie jest tożsama z wyrejestrowaniem pojazdu, co w naszej ocenie przemawia za koniecznością posiadania w tym okresie ochrony z tytułu przedmiotowego ubezpieczenia.

Za odmiennym poglądem, co może wprowadzać ubezpieczających w błąd, mogą przemawiać pewne obowiązki nałożone na właściciela pojazdu czasowego wycofanego z ruchu tj.:

- złożenie do depozytu przy starostwie dowodu i tablic rejestracyjnych(ust. 3) ;
- zapewnienie wycofanemu czasowo z ruchu pojazdowi postojowi poza drogą publiczną i strefą zamieszkania (ust. 5) ;
- oraz przez odesłanie na podstawie art. 46 ust. 5 zabezpieczenie przed możliwością jego uruchomienia przez osobę niepowołaną oraz zachowania innych środków ostrożności niezbędnych do uniknięcia wypadku (ust. 5).

Trzeba jednakże podkreślić, iż nowela prawa o ruchu drogowym zarówno w przepisie art. 78a jak i przepisach zmieniających nie wprowadza możliwości rozwiązania, zawieszenia czy zwolnienia z obowiązku posiadania ubezpieczenia OC w okresie czasowego wycofania. Przypadki rozwiązania umowy ubezpieczenia OC posiadaczy reguluje wyżej wskazywany przepis art. 33 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK.

Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzić należy, iż wprowadzona nowelą instytucja czasowego wycofania pojazdu z ruchu nie zmienia zasad funkcjonowania obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych a tym samym na właścicielu czy nabywcy wycofanego pojazdu ciąży obowiązek ubezpieczenia w zakresie OC.

Podobnie w przypadku pojazdów czasowo wycofanych z ruchu nie istnieje możliwość skorzystania z ubezpieczenia krótkoterminowego na zasadach określonych w art. 27 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, gdyż pojazdy określone w art. 78a nie spełniają przesłanek określonych w tym przepisie.

Ponadto, co jest istotne dla potencjalnych poszkodowanych oraz biorąc pod uwagę gwarancyjny charakter ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych dodatkowo należy potwierdzić konieczność posiadania ubezpieczenia przez posiadaczy pojazdów czasowo wycofanych z ruchu w oparciu o inne równie ważne, w naszej ocenie argumenty. Zgodnie z przepisem art. 34 ust 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych za szkodę w związku z ruchem pojazdu uważa się również szkodę powstałą przy wsiadaniu i wysiadaniu z pojazdu, bezpośrednio przy załadunku i rozładunku pojazdu oraz podczas zatrzymania, postojowi lub garażowania. Uzupelnienie tego przepisu stanowią także poglądy doktryny prawa ubezpieczeniowego a także ugruntowana linia orzecznictwa.(por. poglądy prof. A.Wąsiewicza opracowanie Marcina Orlickiego i Macieja Wąsiewicza, Ubezpieczenia Komunikacyjne, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz - Poznań 2001r.). Biorąc pod uwagę powyższe, a także doświadczenie na podstawie różnorodnych stanów faktycznych istnieje szereg zagrożeń zdarzeniami szkodowymi związanymi z postojem pojazdu wycofanego czasowo z ruchu. Można sobie m.in. wyobrazić sytuację, gdy w okresie czasowego wycofania pojazdu z ruchu jego silnik podczas postojowi, celem zapewnienia jego sprawności jest uruchamiany w określonych odstępach czasowych przeważnie zalecanych przez producenta lub serwis. Ponadto z uwagi na zachowanie odpowiedniej struktury i kształtu ogumienia pojazd podczas dłuższego okresu postojowi jest przemieszczany, co przeciwdziała jego odkształcaniu. Zwykle wskazane powyżej zabiegi konserwacyjne odbywają się na zamkniętym terenie lub w garażu tym niemniej w takich miejscach również dochodzi do wypadków ubezpieczeniowych, także poważnych w skutkach szkód osobowych (tzw. szkody garażowe). Podobnie do szkody może dojść po dokonaniu kradzieży pojazdu czasowo wycofanego z ruchu (szkody wyrządzone przez złodzieja). Oczywistym jest, iż o ile ryzyko wystąpienia szkody w przypadku tego typu postojowi jest znacznie mniejsze niż przy normalnym użytkowaniu pojazdu, o tyle jak wyżej wskazaliśmy prawdopodobieństwo wystąpienia szkody istnieje.

Wydaje się, że właściwą reakcją zakładów ubezpieczeń na obecną sytuację w oparciu o aktualny stan prawny powinno być wprowadzenie w ramach obowiązujących taryf stosownych zniżek określających zmianę w wysokości składek za okresy, w którym pojazd będzie czasowo wycofany z ruchu.

Zwrócić trzeba także uwagę, że wprowadzając niniejszą instytucję ustawodawca pragnął wyjść naprzeciw oczekiwaniom środowiska przewoźników tj. umożliwić i ograniczyć koszty związane z posiadaniem pojazdów służących np. do sezonowego przewozu towarów. Koszt ubezpieczenia oc, prócz innych kosztów np. podatkowych (podatek od środków transportowych) stanowi dodatkowe obciążenie przewoźników, które niewątpliwie wpływa na rentowność prowadzenia działalności gospodarczej. W sytuacji, gdyby na okres czasowego wycofania pojazdu z ruchu zwalniano czy też zawieszano obowiązek ubezpieczenia OC koniecznym byłyby zmiany ustawowe, które uwzględniłby powyższe uwagi w szczególności zabezpieczenie roszczeń osób trzecich.